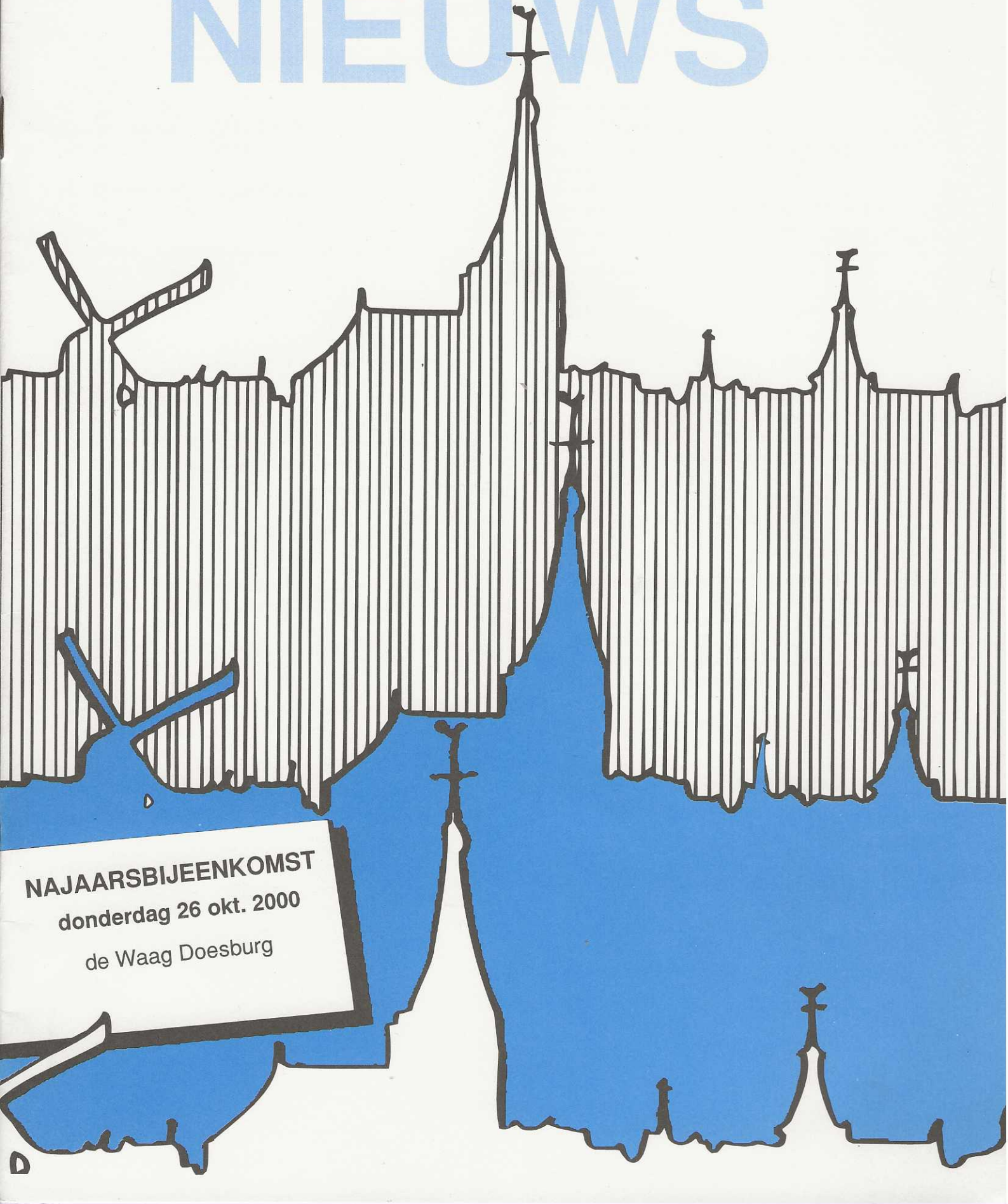
DOESBORGH NIEUWS

NAJAARSBIJEENKOMST
donderdag 26 okt. 2000
de Waag Doesburg

DOESBORGH NIEUWS

Contactblad van de Monumentenvereniging 15 april 1945

Nummer 47, oktober 2000

Redactie:
Dr. C.D.W. König
Veerpoortstraat 10, 6981 BN Doesburg
Telefoon 0313 - 47 33 14

Postbus 95, 6980 AB Doesburg

Bank:
Rabobank Doesburg-Giesbeek, 3150.43.342
Postbank 14.74.777

Inhoud:

najaarsbijeenkomst 1
verslag bijeenkomst 10 november 2
financieel overzicht 1999 van de penningmeester 3
De Arnhemse Rijnstraatkelders 4
in memoriam W. den Dunnen 5
open monumentendag: en stad aan het water 6
beeldkwaliteitsplan Doesburg, een bijdrage van het Gelders genootschap 7
verslag Poortersdag 2000 8
bedankt, door Jaap Scheltes 9
uitreiking Snappenburg de Vriesprijs 2000 10
documentatie Doesburg, ... 11

Najaarsbijeenkomst

Op **donderdag 26 oktober** vindt de najaarsbijeenkomst van de vereniging plaats in de bovenzaal van de Waag.
De aanvang is 19.30 uur.
Op de agenda staan de volgende punten:

1. Opening

2. goedkeuring verslag van de vergadering van 10 november 1999. Dit verslag is bijgevoegd.

3. jaarverslag van de penningmeester. Ook dit verslag is bijgevoegd.

4. verslag van de kascommissie en verkiezing van een nieuw lid van de kascommissie.

5. bestuursverkiezing. Aftredend zijn:
   - mevrouw Van Verschuer,
   - de heer Manné en
   - de heer Scheepers
   Zij stellen zich alle drie weer herkiesbaar. Mochten er andere kandidaten zijn dan kunnen deze zich uiterlijk 7 dagen voor ledenvergadering bij het bestuur aanmelden.
6. stand van zaken Stichting Stadsherstel
7. activiteiten verenigingsjaar 2000-2001
8. rondvraag en sluiting

Na de vergadering zal de **heer Roos**, architect uit Den Haag, een voordracht houden over het **kelderplan** dat het bureau van de heer Roos heeft gemaakt voor de **gemeente Arnhem**. Graag verwijzen wij naar **zijn bijdrage in dit tijdschrift over dit plan**. Mogelijk zal hij ook ingaan op mogelijkheden voor Doesburg.

De aanvang van de lezing zal circa 20.15 zijn.
De bijeenkomst duurt tot 22.00 uur.

Graag nodigt het bestuur u uit voor deze najaarsbijeenkomst.

Het bestuur is als volgt samengesteld:
De heer Ir. C.J.A. Scheepers, voorzitter
Mevrouw I. van Benthem-Keuper, secretaris
De heer G.J. Bouwhuis, penningmeester

En de leden:
Mevrouw H.L.M. van Verschuer-d'Yvoy
De heer Ir. H.A. Hermans
De heer Dr. C.D.W. König
De heer Mr. D.J Manné
De heer J.W. Van Petersen
De heer J. Scheltes

Verslag van de algemene ledenvergadering gehouden op 10 november 1999

In de bovenzaal van restaurant "De Waag"
Aanwezig: zie presentielijst

1 **Opening** om 19.30u door de voorzitter, de heer Scheepers..Hij heette alle aanwezigen hartelijk welkom, in het bijzonder de heer en mevrouw Scholten, die speciaal voor deze gelegenheid waren overgekomen uit Maren Kessel.

2 **Goedkeuring notulen d.d. 5 november 1998.** De notulen werden ongewijzigd vastgesteld.

3 **Financieel verslag.** De penningmeester de heer Bouwhuis geeft enige toelichting. Er waren geen op- of aanmerkingen. De penningmeester wordt voor zijn werk bedankt.

4 **Verslag van de kascommissie.** De commissie bestond uit de heren Krabbenbos en Van Heyst. De heer Van Heyst moest wegens ziekte verstek laten gaan en werd vervangen door de heer Maassen. Zij hebben schriftelijk verslag uitgebracht. Volgens de heer Krabbenbos had de penningmeester zijn werk zeer zorgvuldig gedaan en verdiende alle lof. Mevrouw Naeff zal de plaats van de heer Krabbenbos innemen in het volgend jaar.

5 **Bestuursverkiezing**. Dit jaar waren aftredend mevrouw Van Hagen en de heren Konig en Bouwhuis. Mevrouw Van Hagen heeft zich niet herkiesbaar gesteld. Mevrouw Van Benthem werd bereid gevonden haar plaats in te nemen. Zij is met algemene stemmen gekozen, zij zal de functie van secretaris op zich nemen. Mevrouw Van Hagen werd voor haar werk bedankt. Aan haar werden een bloemetje en een boek overhandigd.

6 **Mededelingen**. geen.

7 **Rondvraag.** De heer Janssen was vol lof over het artikel in Doesborgh Nieuws over de mogelijke terugplaatsing van de molen, geschreven door de heer Konig. De heer Scheepers zegde toe dat het bestuur er ook alles aan zal doen om dit te stimuleren.
De heer Krabbenbos vroeg zich af wat de plannen waren voor de nieuwe eeuw. De heer Scheepers deelde mee dat de monumentenvereniging zich vooral kritisch zal moeten opstellen i.v.m. het IJsselkadeproject, het Groenstructuurplan, autovrij maken van de binnenstad, monumentennota, deze is nog niet vastgesteld. Er zullen weer cursussengeorganiseerd worden, tevens zal er informatie gegeven worden.

8 **Sluiting van de vergadering** om 20u.

C van Hagen-Kaizer, secretaris

FINANCIEEL OVERZICHT 1999

Inkomsten

Saldo 31-12-1998	f 23.678,20
Contributie	f 5.030,00
Uitgave boekje "Doesburg ten voeten uit"	f 25,00
Rente	f 186,34
Terruggave BTW	f 514,00
	f 29.433,54

Uitgaven

Poortersdag en voorlichting	f 735,00
Contributies en giften	f 361,62
Onkosten bestuur,	f 454,28
Blad "Doesburg Nieuws" (2 jaren)	f 3.384,00
Portikosten, fotokopieën, uitnodigingen	f 395,25
Kosten open monumentendag	f 317,50
Snappenburg de Vriesprijs	f 594,70
Kosten tuincursus	f 69,44
Saldo 31-12-1999	f 23.121,75
	f 29.433,54

Doesburg, januari 2000
G.J. Bouwhuis, penningmeester

Herinnering betaling contributie 2000

In het voorjaar werden de acceptgirokaarten voor de contributie-betaling verzonden. Velen hebben reeds betaald. Aan de leden die de contributie nog niet voldaan hebben verzoeken wij dit per omgaande te doen. Een herinnerings-acceptgiro is hiervoor bijgevoegd. De hoogte van de contributie is gelijk gebleven aan die van voorgaande jaren:

- individueel lidmaatschap f 20,--
- echtparen f 25,--
- bedrijven en instellingen f 50,--

Het bestuur.

De Arnhemse Rijnstadkelders

Ondergronds verleden

De Rijnstraat in Arnhem, zo op het oog gewoon een deel van Arnhems attractieve winkelgebied...
Zo op het oog; want de oplettende bezoeker ziet dat er, zeker voor naoorlogse Arnhemse begrippen, iets bijzonders aan de hand is. Er is namelijk in de afgelopen jaren een aantal winkels in hun monumentale waarde hersteld, terwijl op nr. 71 het voormalige Sint Peters Gasthuis staat. Ooit was het een "ziekenhuis" dat oorspronkelijk in 1355 als woonhuis werd gebouwd. Het is een zichtbare herinnering aan een ver verleden. Maar in -of beter gezegd onder- de Rijnstraat is meer dat het heden met het verleden verbindt. Ondergronds is er in dat deel van de stad namelijk een aanzienlijk stukje Middeleeuwen bewaard gebleven. Het zijn de onder de bebouwing gelegen eeuwenoude kelders met tongewelven, kaarsnissen en opgangen naar de straat. Binnenkort zullen ze de drager zijn van en het decor voor een uniek project dat veel te bieden heeft voor de binnenstadsbezoeker. De kelders die zich uitstekend lenen voor allerlei gebruik, zoals culturele voorstellingen, presentaties, bijzondere winkels en horeca, zullen namelijk voor het publiek worden ontsloten. Daarmee krijgt Arnhem er een nieuwe toeristische publiekstrekker bij.

Het werk kan beginnen

In de loop van 2000 wordt begonnen met de restauratie. Door toegangen te maken en kelders met elkaar te verbinden, zoals vroeger ook vaak het geval was, kunnen ruim 30 kelders met een totale oppervlakte van ruim 2000 m^2 in 2002 worden opengesteld voor het publiek.

In 1996 werd het idee geboren om "iets" met de middeleeuwse kelders te gaan doen. Daarna hebben de gemeente Arnhem als initiatiefnemer en gaandeweg vele anderen met groot enthousiasme en veel creativiteit het idee zover uitgewerkt dat de realisatie kan starten. In november 1999 werden namelijk door het Europees Fonds en de provincie Gelderland aanvullende subsidies verstrekt. Bovendien heeft het project de voorbeeldstatus gekregen in het Stimuleringsprogramma Intensief Ruimtegebruik van het het ministerie van VROM. Dat betekent niet alleen een financiële bijdrage maar ook dat de ervaringen die in Arnhem worden opgedaan, elders als voorbeeld zullen gaan dienen voor vergelijkbare projecten van stedelijke vernieuwing.

Gezamenlijke aanpak

De eigenaren stellen de kelders beschikbaar, zodat het in feite een gezamenlijk project wordt. Er zullen contracten worden gesloten voor verwerving of langlopende huur. Ook is het eventueel mogelijk dat de eigenaar de kelder volledig in eigendom houdt en beheert. Daarbij zal het toekomstige gebruik echter wel aansluiten bij het kelderproject.

Uitgangspunt is dat het beheer van de kelders wordt overgedragen aan een op te richten Stichting. Deze Stichting waaring eigenaren, ondernemers, vertegenwoordigers uit de culturele hoek en de gemeente vertegenwoordigd zijn, heeft als taak om naast het beheer ook de exploitatie en de marketing van het project te verzorgen.

De benodigde werkzaamheden zullen in opdracht van de gemeente Arnhem worden uitgevoerd. De kelders zullen afhankelijk van de situatie op diverse manieren met elkaar worden verbonden. Op die manier ontstaan er clusters waarvan het gebruik aanzienlijk kan verschillen. Zo kan in het ene deel het accent liggen op winkelen terwijl ergens anders het culturele of horecagebruik voorop staat. De afwissende en ook wisselende programma's zullen ertoe bijdragen dat de historische kelders een levendig geheel blijven en regelmatig onder de aandacht van een brede groep van belangstellenden wordt gebracht.

Maar ook bovengrondse aandacht

Het project historische kelders is echter niet de enige inzet van de gemeente voor de Rijnstraat. Het aanzien van deze straat is tegelijkertijd een speerpunt in het gemeentelijk beleid om een attractief binnenstadsklimaat te scheppen. Het opknappen van gevels en het wonen boven winkels wordt in de Rijnstraat met voorrang gestimuleerd. Daarom is de gemeente Arnhem ook betrokken bij de verbouwing van het bouwblok op de hoek van de Rijnstraat en de Kortestraat, waarvan trouwens het ondergrondse deel ook betrokken wordt bij het kelderproject.

In memoriam W.L. den Dunnen

Met grote verslagenheid namen wij kennis van het overlijden van Willem den Dunnen.
Eind 1997 kwamen Willem en zijn vrouw Truke Beks naar Doesburg waar zij het pand Koepoortstraat 28 hadden aangekocht. Zij wilden dit pand, dat veel gebreken vertoonde restaureren en verbouwen. Met grote voortvarendheid werden de werkzaamheden ter hand genomen. In overleg met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg werd bekeken wat wel en niet kon worden uitgevoerd. In het begin was het primitief wonen, wat later nog erger werd toen er alleen gewoond werd in het achterste, later aangebouwde pand.

Al snel werd hij lid van onze vereniging. In de afgelopen tijd hebben wij de heer den Dunnen leren kennen als een bevlogen man, met grote kennis van zaken. Hij was niet alleen anesthesist maar ook bouwvakker, architect en bouwkundige.
Tijdens het hele bouwproces kon je hem samen met zijn echtgenote, tot heel laat op de steigers zien staan.

Toen Carl König hem in 1999 vroeg of hij mee wilde doen aan de "Open Monumentendag" was hij meteen van de partij. Hij stelde voor om zijn pand, dat nagenoeg gereed was, door een landelijk bekende figuur bij aanvang van de dag op een feestelijke wijze open te laten stellen. De opening werd verricht door de heer F. Luyken van de Stichting Nationaal Restauratiefonds. Tijdens die opening was er een aubade door het muziekkorps van de "Voormalige Schutterij" . Een aubade die in feite voor hem was bedoeld.

Het is triest te moeten vaststellen dat hij zo weinig heeft kunnen genieten van zijn huis en ideaal. Het pand waar hij zo trots op was. En dat hij er trots op was bleek wel als je 's avonds eens langs kwam. Want je kreeg meteen een hele rondleiding door het pand, van kelder tot de zolder.

Het plotseling overlijden is door ons allen met grote verslagenheid vernomen.
Wij wensen zijn vrouw heel veel sterkte om dit grote verlies te kunnen dragen.
Een bijzonder en gedreven man is van ons heen gegaan.
Bedankt Willem den Dunnen, voor wat je voor de vereniging hebt gedaan en voor het meewerken aan het instandhouden van het cultureel erfgoed van Doesburg.

Namens het bestuur van "de Monumentenvereniging 15 april 1945"
en de organisatiecomité "Open Monumentendag Doesburg"

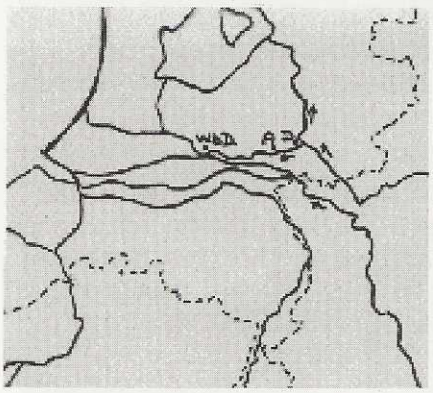
"OPEN MONUMENTENDAG" IN DOESBURG

Deze dag, zaterdag 9 september 2000 was het ideaal weer voor deze happening: een heerlijke temperatuur en geen of nauwelijks regen. Op echt stralende dagen is een bezoek aan een stad niet favoriet en wat stromende regen betekent, dat hebben we twee jaar geleden gezien.
In de eerste plaats gaat onze dank uit naar alle mensen die deze dag hebben meegewerkt hetzij via het openstellen van hun pand hetzij door hulp op het Stadhuis. In het bijzonder gaan onze gedachten daarbij uit naar Gerard Mulder die even als zoveel andere jaren steeds maar weer van de partij is en op een geweldige manier ons ondersteund. Iedereen hartelijk dank !!!!

Er waren weer veel panden open, 25 in het totaal, waarvan 7 woonhuizen. Daarbij waren er drie die er vorige jaren niet open waren. Daarop ligt het accent, maar er was ook veel meer te beleven.
Het landelijk thema voor deze dag was " Nederland Waterstaat". Hierop hebben wij ingespeeld met het thema "Doesburg stad aan het water". Dit hebben we onder andere laten uitkomen in de inleiding van het boekje met de beschrijvingen van de panden. In dit nummer deze inleiding eveneens afgedrukt.
Het thema "Doesburg stad aan het water" werd mede ondersteund door de enthousiaste en vrijwillige bijdrage van Antoon van Buren, medewerker van de afdeling REO (Ruimtelijke en Economische Ontwikkelingen) van het stadhuis, die voorafgaande aan zijn rondwandeling aan de hand van tekeningen een uitleg gaf over het IJsselkade project.
Overigens zat er ook veel "water" in de muziek van o.a. de beiaardconcerten, de orgelconcerten in Martinikerk, de pianoconcertjes van Rian Teunissen bij Acanthus en het slotconcert van het Doesborgs Mannenkoor.
Water speelde ook een rol in één van de drie vertellingen van vertellersgroep "Wondersteen", ook een nieuw element in het programma.
Deze vertellingen werden gehouden bij "Podium Acanthus" en in de "Commanderije".
Uiteraard waren er VVV wandelingen, torenbeklimmingen en rondwandelingen onder leiding van Cees Scheepers en Dirk Manné van onze vereniging. Ook daarbij was het thema WATER aan de orde: het karakter van Doesburg wordt immers in hoge mate bepaald door de vestinggordels (nu singels).
Centraal in de dag stond weer de uitreiking van "de Snappenburg de Vriesprijs", waarover u in dit nummer meer leest. Hier zij slechts vermeld dat het pand van Zorgplan in de Koepoortstraat, waar eerder dokter Heering woonde, met de eer ging strijken.
Het was druk in de stad, maar er was zoveel georganiseerd, dat we ons beraden op de vraag of we niet iets moeten snoeien.
De Doesburgse monumentencommissie bestaat uit Cara van Hagen, Jaap Scheltes (gelukkig weer volop aanwezig) en Carl König. Verder hebben we hulp gekregen van Frank Lange en Ankie Le Grand, van Podium Acanthus aan de Koepoortstraat.
De commissie staat open voor alle suggesties om volgend jaar weer een even gevarieerd en inspirerende Monumentendag te organiseren als dit jaar.

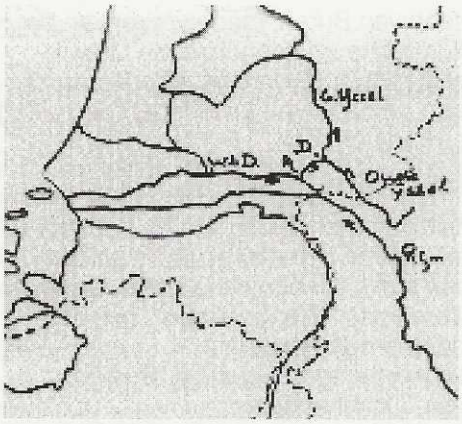
Doesburg, stad aan het water
Tegendraads water?

Tekening 1; Uit 'Nederland Waterstaat' De rivieren rond Doesburg omstreeks het begin van onze jaartelling, met ingetekend de vermoedelijke stroomrichting. A = Arnhem; *D = Doesburg; WbD = Wijk bij Duurstede*

Het ontstaan en de geschiedenis van Doesburg hangen nauw samen met het water: de stad is ontstaan op het punt waar de Oude IJssel zich voegt bij de Gelderse IJssel. Vandaar stroomt het water naar de voormalige Zuiderzee. Dat betekende een opening naar de Oostzee. Doesburg werd Hanzestad en dat bracht de stad voorspoed, tot een spontane verlegging van de IJssel naar het westen daaraan een einde maakte. Toen de stad in 1522 eindelijk toestemming kreeg om de IJssel weer dicht langs de stad te laten stromen was de voorspoedige tijd van de Hanze voorbij en sindsdien is het stadje blijven sluimeren, tot de schoonheid ervan in de zestiger jaren van de afgelopen eeuw ontdekt werd en de restauraties een aanvang namen.
In het aardige boekje 'Nederland Waterstaat', dat ter gelegenheid van Open Monumentendag 2000 verschenen is (vandaag verkrijgbaar in het Stadhuis), staan enkele interessante kaartjes. Kaartje 1 geeft aan dat de Rijn omstreeks de jaartelling niet liep tot aan de plek waar nu Arnhem ligt, maar eerder afboog naar het westen. De Oude IJssel splitste zich waar nu Doesburg ligt en boog deels naar het noorden en deels naar Arnhem af. De zuidelijke stroom verenigde zich met het water van de Rijn ongeveer op de plaats waar nu Wijk bij Duurstede ligt en stroomde vandaar naar de Noordzee. De plaats van de steden Wijk bij Duurstede, Arnhem en Doesburg zijn door ons ingetekend evenals de stroomrichtingen in de omgeving van Doesburg.

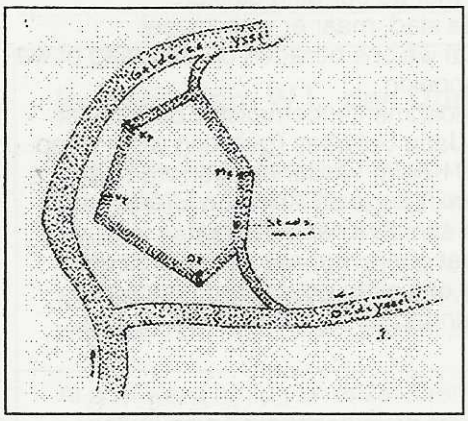
Bezien we kaartje 2, omstreeks 1000 n. Chr., dan is de situatie rond Doesburg vergelijkbaar met die van nu. We weten dat de Oude IJssel zich gesplitst heeft even na Drempt en oostelijk van de stad heeft gestroomd, met een zuidelijke tak onderlangs de stad. Hoewel de Oude IJssel heden ten dage uitmondt in de IJssel aan de zuidrand van Doesburg, heeft er ook altijd water van de Oude IJssel via de grachten ten oosten van de stad de IJssel bereikt.

Tekening 2: Uit 'Nederland Waterstaat' De situatie rond 1000 jaar n. C. met de stroomrichting, zoals die ook nu nog is.

Merkwaardig is echter dat uit een vergelijking van kaartje 1 met kaartje 2 volgt dat de stroming van het water onmiskenbaar van richting is veranderd in het stuk tussen Doesburg en Arnhem! Allerlei verklaringen zijn mogelijk. Zo heeft de Romeinse veldheer Drusus ergens in Nederland de 'Drususgracht' gegraven. Hij overleed in het jaar 9 voor Christus; dat is dus wel 'rond het begin van onze jaartelling'. Hij beschermde de noordgrens van het Romeinse rijk, d.w.z. de lijn Arnhem-Katwijk. Maar of hij er belang bij had om de Rijn ten dele naar het noorden te doen afbuigen in de vorm van een nieuwe verbinding tussen de Rijn en Doesburg is zeer de vraag. Het kan ook zijn dat er veranderingen zijn opgetreden in de watertoevloed van Oude IJssel en Rijn: als het waterpeil in de Rijn continue hoger werd en in de Oude IJssel steeds lager, dan kan het water wel degelijk van Arnhem in noordelijke richting zijn gaan stromen, terwijl er eerst water uit de Oude IJssel in zuidelijke richting naar de Rijn afvloeide. En tenslotte: hoe betrouwbaar zijn onze historische kaartjes van rivieren die zich, nog niet door dijken bedwongen, vrijelijk door ons 'oneindig laagland' slingerden?

De waterverbinding naar het zuiden, noorden en oosten op de plaats waar Doesburg zou verrijzen was voor het ontstaan van Doesburg van groot belang. Vervoer over water was relatief goedkoop, veilig, gemakkelijk en geriefelijk en niet minder snel dan met karren over de slechte zandwegen van die dagen.

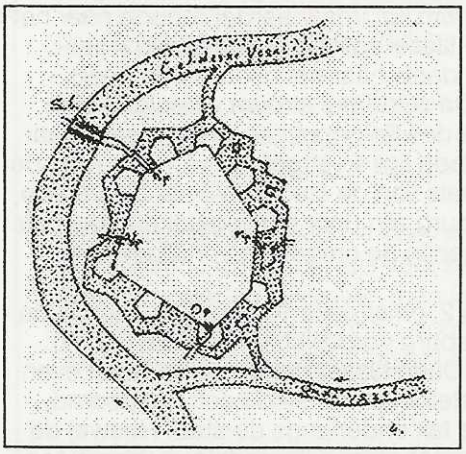

Tekening 3: Schematische tekening van Doesburg met de muur en de gracht daar strak om heen, tot in de 16de eeuw. Kp = Koepoort, Mp = Meipoort, Op = Ooipoort, Vp = Veerpoort

De nederzetting kreeg in 1237 stadsrechten. In eerste instantie is er een muur met direct daaromheen de stadsgracht geweest (tekening 3). Met de uitvinding van het buskruit echter werd het van belang de vijand meer op afstand te houden. Eind 16de eeuw werden er stervormige grachten en bastions om Doesburg gelegd, met in het noorden en zuiden nog een los bastion of 'hoornwerk', ook weer met water omgeven. (Deze zijn hier in tekening 4 niet ingetekend).

In 1672 kwamen de Franse troepen voor Doesburg. U weet wel: de regering radeloos, het volk reddeloos en de vijand redeloos. Doesburg gaf zich tijdig over. In opdracht van de Fransen werden de vestingwerken geslecht.

In 1702 werd besloten van Doesburg toch weer een vestingstad te maken, naar een ontwerp van Menno van Coehoorn. De plaats van de oude muren met de grachten stervormig direct daaromheen is op hedendaagse plattegronden nog steeds heel duidelijk zichtbaar. Maar de nieuwe verdedigingslinie van stervormige wallen en grachten kwam nu veel verder van de binnenstad af te liggen (Tekening 5).

Tekening 4: De stad tot 1672, met een wijdere grachtengordel en bastions. Sb = Schipbrug

Zo bleef de situatie tot del tweede wereldoorlog. Doesburg was garnizoensstad en goed verdedigbaar tegen infanterie en tanks, maar de steeds verder dragende artillerie bereikte de binnenstad nu met gemak. Ook vanuit de lucht was Doesburg goed herkenbaar en kwetsbaar.

Na 1945 is het garnizoen verdwenen en kon de stad zich uitbreiden. Maar de beide grachtengordels liggen nog grotendeels intact rond de stad. We raden U een wandeling aan over de Lage Linie; een beschrijving is vandaag verkrijgbaar op het Stadhuis, en altijd bij de VVV.

Helaas heeft bij de komst van de vaste brug in 1952 de daaraan aansluitende noordelijke rondweg de vestinggordel doorsneden (Tekening 5).

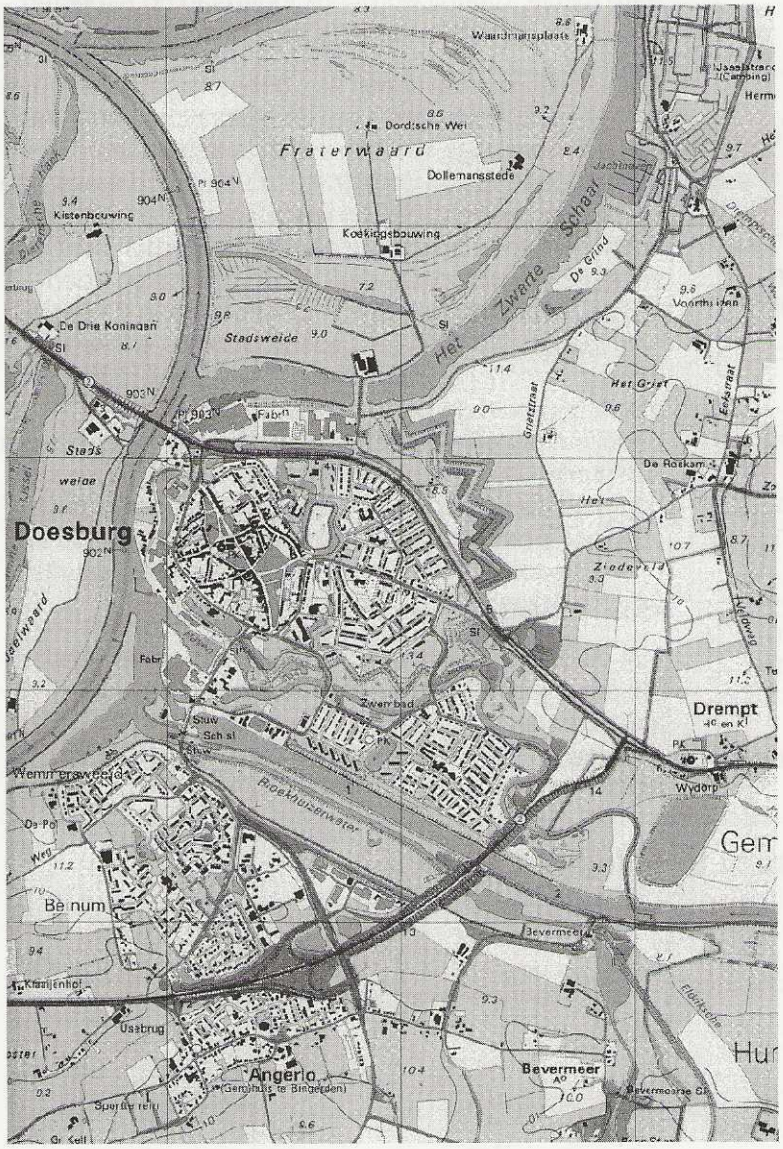
De Oude IJssel, waarvan de hoofdstroom in de middeleeuwen nog ten oosten van de stad liep, is gekanaliseerd, maar tussen Drempt en het zwembad zijn de slingers van de oude loop nog te zien.

Direct ten zuiden en evenwijdig aan de gekanaliseerde Oude IJssel loopt het Broekhuizerwater: een gemaal op de Bevermeer voert het water uit de Liemers af naar de Gelderse IJssel. Dit is ook de reden dat er naar Beinum toe twee bruggen moeten worden overgestoken.

De grote lus die de IJssel maakt ten noorden van de stad, om de Fraterwaard heen, werd na de oorlog afgesloten met een dam achter de blikfabriek

Er werd een kanaal gegraven rechtstreeks naar Dieren: dat maakte de afstand naar Dieren tweederde korter. Ten zuiden van de stad tenslotte werd de IJssel wat naar het westen opgeschoven en bleef een stuk stilstaand water over. Staande op de toekomstige IJssel promenade zien we in zuidelijke richting eerst de jachthaven, dan de toegang tot de Oude IJssel, vervolgens het Broekhuizerwater en daarachter de toegang tot het restant van de oorspronkelijke IJsselbedding en tenslotte de IJssel.

Evenwijdig aan de westelijke oever van de Gelderse IJssel liggen de 'Lamme IJssel' en 'De Hank': dit zijn oude IJsselbeddingen

Tekening 5: De huidige stad, met goed herkenbaar de buitenste verdedigingsgordel van Menno van Coehoorn, helaas in het noorden doorsneden door de rondweg.

Tussen de oude stad en de IJssel heeft altijd een smalle strook grond gelegen, met scheepswerven ('Contre Escarpe' = tegen de helling), overslagbedrijven, riviergebonden industrie en schipperscafés. In het kader van het IJsselkade project is dit gebied leeg gemaakt en binnenkort wordt aan de invulling met woonhuizen begonnen. Daarmee is weer contact gemaakt met de rivier, maar op een heel andere wijze dan in het verleden. Een nu nog gedempt stuk van de oude stadsgracht tussen de stad en de rivier wordt weer open gelegd. Vandaag zijn er folders over dit plan verkrijgbaar en gaan er speciale excursies naar toe, vertrek Stadhuis.

De IJssel en de Oude IJssel hebben altijd het beeld van Doesburg bepaald en zijn steeds weer 'op de schop' genomen maar de rivier is nog steeds, zoals in 1995 weer bleek, een moeilijk tembaar natuurelement. De slingerende rivier bepaalt het landschap. De diepe 'wielen' zijn de plaatsen waar het water van de rivier met geweld door de dijk brak; de dijk werd daarna hersteld, maar gemakshalve om zo'n diepe kolk heen gelegd. We raden U een fietstocht aan naar Westervoort, of langs de Zwarte Schaar in noordelijke richting. Het IJssellandschap is schitterend en let U ook eens op de getuigenissen van de eeuwenlange strijd van de bewoners van deze streek tegen de rivier, die overigens ook zo veel welvaart bracht.

Carl König, september 2000

Beeldkwaliteitsplan doesburg oude stad

Nederland kent vele historische binnensteden. Binnensteden met karakteristieke waardevolle panden, historische gegroeide stratenpatronen, overblijfselen van vestinggordels, monumentale poortgebouwen èn nieuwe ontwikkelingen. Gemeentebesturen stellen zichzelf dikwijls de vraag wat te doen; waardevolle panden behouden, historisch gegroeide stratenpatronen etc. behouden of nieuwe ontwikkelingen toelaten om te voorkomen dat het een ingeslapen stadje wordt. Dit is nu juist de vraag. Het is de kunst om 'laten bij wat het is' en 'meegaan met de tijd' optimaal op elkaar af stemmen zonder dat deze elkaar in de weg zitten maar elkaar juist versterken.

Doesburg heeft een waardevolle vestingstad binnen haar gemeentegrenzen. Het gemeentebestuur hecht grote waarde aan haar vestingstad; een historisch gegroeid architectonisch-stedenbouwkundig geheel, dat ruimtelijk wordt begrensd door een 17e eeuwse vestinggordel.
Het historische stadsbeeld vormt een belangrijke economische factor. Doesburg trekt toeristen aan en mensen die in een historische ambiance willen wonen en werken. Dit brengt ook risico's met zich mee. Meer toeristen betekent meer verkeer en meer vloeroppervlak voor winkels. Meer woningen betekent meer parkeerplaatsen en het wijzigen van de historische bouwkundige structuur van panden. Het is van belang dat elke ingreep bijdraagt aan het handhaven c.q. versterken van de ruimtelijke karakteristieken en de kwaliteiten van Doesburg. Om deze ontwikkelingen in goede banen te leiden heeft de gemeente Doesburg samen met het Gelders Genootschap een beeldkwaliteitsplan gemaakt voor de historische binnenstad en de omringende voormalige vestinggordel. Dit plan ontmoette bijval van de raadscommissie ruimtelijke ordening en vertegenwoordigers van diverse belangenorganisaties. Het college is voornemens het plan binnenkort vast te stellen.

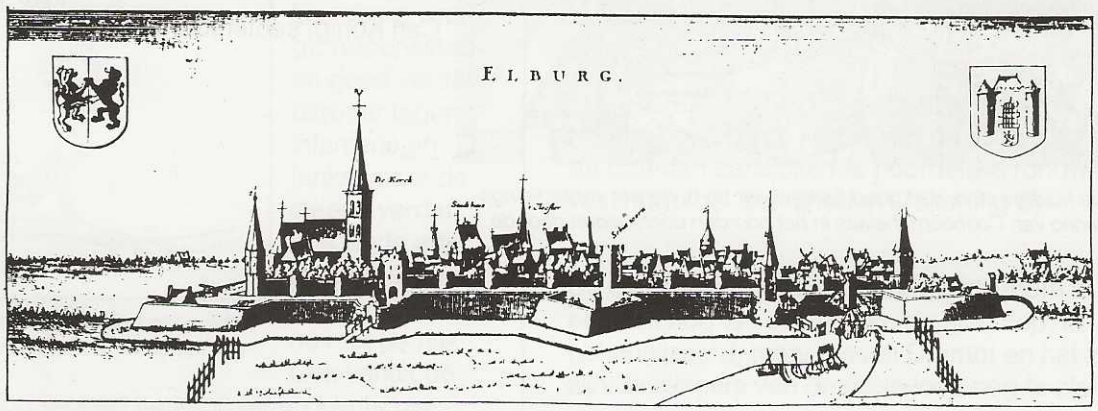
Het beeldkwaliteitsplan is opgedeeld in twee delen; de historische binnenstad en de vestinggordel. Elk deel heeft namelijk zijn eigen problematiek.

Het deel van de historische binnenstad geeft allereerst inzicht in de ruimtelijke karakteristieken. Daarbij gaat het onder meer om de typologie van straten en pleinen, de ligging van panden ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de openbare ruimte, parcellering, architectuurkenmerken, massa en schaal, silhouet, kleur- en materiaalgebruik en detaillering. Op basis van deze analyse geeft het beeldkwaliteitsplan op hoofdlijnen aan welk beeld de gemeente voor de binnenstad nastreeft. Deze beeldvisie wordt vervolgens uitgewerkt in aanknopingspunten en randvoorwaarden voor zowel de bebouwing als voor de openbare ruimte, daarbij wordt ook ingegaan op aspecten als reclames, luifels, uitstallingen en terrassen.

In de vestinggordel speelt een geheel eigen problematiek. Hoofuitgangspunt is om de historische contouren van de voormalige vestingwerken te accentueren. Tussen de rand van de binnenstad en de contrescarpe ligt het accent op groen en water. De samenhang in het nu wat verbrokkelde beeld van de gordel dient versterkt te worden. De druk op de groene en open ruimte is echter groot. Er zijn functies, die in de binnenstad moeilijk zijn in te passen; verkeer, parkeren, meer grootschalige bebouwing. Ook speelt in de grachtengordel de problematiek van verouderde bedrijfsterreinen. Nieuwbouw kan dan de motor zijn om knelpunten in de ruimtelijke kwaliteit aan te pakken. In het beeldkwaliteitsplan worden uitgangspunten gegeven voor inpassing van projecten als de Ijsselkade en mogelijke toekomstige ontwikkelingen op het Mauritsveld, de lokatie LTS en het Hoornwerk.

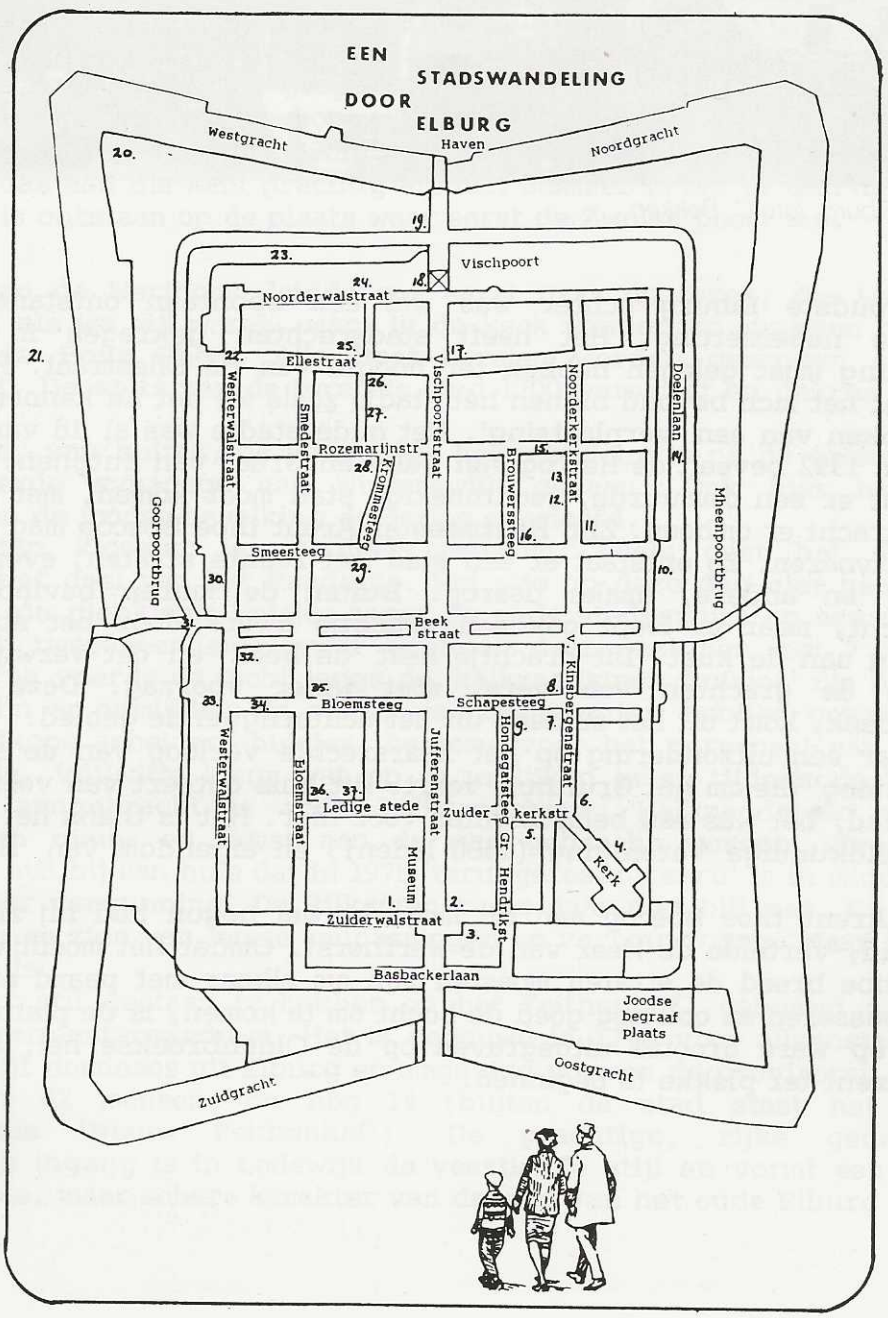
Met dit beeldkwaliteitsplan heeft Doesburg een kader om enerzijds het waardevolle uit het verleden te koesteren en om anderzijds te stimuleren nieuwe culturele waarden toe te voegen aan de historische binnenstad.

Verslag Poortersdag zaterdag 13 mei 2000

Het jaarlijkse uitstapje ging dit jaar naar het stadje **Elburg** en het Stoomgemaal **"Hertog Reijnout"** in **Nijkerk.**
Eenenveertig leden van onze vereniging stapten op deze mooie voorjaarsdag in de bus. In het centrum van Elburg, in het "Olde Reghthuys", ontving de heer H. van de Werfhorst ons namens de Gemeente. Hij werkt op de afdeling Bouwen en Wonen en is speciaal belast met Monumentenzorg. Na een kop koffie voerde hij ons door het oude stadje.

In tegenstelling tot het merendeel van onze steden en stadjes is Elburg niet 'spontaan' ontstaan, maar het is gebouwd zoals wij nu doen met nieuwe steden en wijken: in één projectmatige aanpak. Er zijn in de geschiedenis niet zoveel voorbeelden van een op de tekentafel ontstane oude stad. Dubrovnik aan de Adriatische zee is op een dergelijke wijzen gebouwd, in dezelfde tijd, door de Venetianen, en ook daar was het strategisch belang van de plek de aanleiding.

Gezicht op Elburg, foto C. Bekken

Het alleroudste Elburg echter was wel een spontaan ontstane en later versterkte nederzetting. Het heeft stadsrechten gekregen in 1233. De nederzetting moet gelegen hebben ter hoogte van de Ellestraat. Het lijkt er dus op dat het zich bevond binnen het stadje zoals we het nu kennen, al wordt er gesproken van een 'verplaatsing'. Het oude stadje was al lid van de Hanze (1367). In 1392 beveelt de Hertog van Gelre en Graaf van Zutphen, Willem van Gulik, dat er een ommuurde, rechthoekige stad moet komen, met poorten en met een gracht er omheen. Zijn Rentmeester Arent thoe Boecop mag dit grootse karwei uitvoeren. Zo ontstaat er een stad met rechte straten, evenwijdig aan de kust, en andere, haaks daarop. Buiten de muren bevindt zich de stadsgracht, maar er loopt ook een grachtje dwars door het stadje heen, evenwijdig aan de kust. Dit grachtje heet 'de beek' en dat verwijst naar de beek die de grachten van vers, zoet water voorzag. Deze beek, de Puttenerbeek, komt uit het zuiden, uit het achterliggende gebied.
Er is maar één uitzondering op het kaarsrechte verloop van de straten: de 'Krommesteeg' die om het Gruithuis voert. Dit huis dateert van voor de aanleg van de stad; het was een belastinghuis voor bier. Het is thans het 'home' van de Oudheidkundige Vereniging (1400 leden!) en eigendom van 'Hendrick de Keizer'.
Voordat Arent thoe Boecop aan dit mega-karwei begon had hij zich terdege voorbereid, vertelde de Heer van de Werfhorst. Omdat het moeilijk was om te bepalen hoe breed de straten moesten zijn om elkaar met paard en wagen te kunnen passeren en ook nog goed de bocht om te komen, is de plattegrond van de stad op ware grootte uitgegraven op de Oldenbroekse hei. Pas daarna durfde Arent ter plekke te beginnen.

Elburg was behalve een handelsstad ook een vissersplaats en net als in Doesburg woonden er veel boeren in de stad, die 's zomers hun vee buiten de stad lieten weiden; nu er is nog één stadsboer. Deze stadsboeren hadden sinds 1336 het recht om gebruik te maken van het Goor, een stuk land ten zuiden van de stad. Veehoudende burgers mogen sinds 1369 vee laten weiden op de Mheen (=gemeenschappelijke wei) ten noorden van de stad. Deze rechten bestaan nog.
Het militaire belang heeft de stad verloren in de loop der tijd. Uit de situatie ter plaatse kan afgeleid worden dat, toen het geschut meer draagkracht kreeg en de stadsmuren onvoldoende daartegen bestand waren, de oorspronkelijke binnen-gracht vlak bij de stadsmuur haar functie verloor. Er werden nieuwe, aarden wallen aangelegd. Deze liggen iets verder van de muren met daaromheen de nieuwe stadsgracht, wat uitbuigend in de hoeken, zodat er een

goed te verdedigen vierpuntige ster ontstond. Het aardige van Elburg is de gaafheid van de aarden wallen, met op veel plaatsen nog zichtbare delen van de oude stadsmuur. Vaak zijn er huizen tegenaan gebouwd. Het stadje heeft nadat het door Arent thoe Boecop gebouwd is, geen groei meer gekend; zelfs is er nog een 'ledige stede', tuinen die niet volgebouwd zijn.
Het stadje heeft ook 'de trein gemist': de trein Amersfoort-Zwolle gaat er niet langs. Mede daardoor is het gespaard. Pas na de eerste wereldoorlog zijn er buiten de stad de eerste nieuwbouwwijken ontstaan, waar we het hier maar niet over zullen hebben. Aan de zeekant is er gelukkig nog een fraaie oude poort, die de hoofdas aan die kant prachtig afsluit. Jammer is dat er aan de landkant een ruimte is ontstaan op de plaats waar eerst de Zwolse poort lag.

De Heer van de Werfhorst leidde ons eerst naar de toren, die we mochten beklimmen, als we stil waren, want in de kerk vonden er opnamen plaats van het Hollands Boys Choir. Alle Bach-koralen worden gezongen en op CD uitgebracht. De spits van de toren is eind 1700 verwoest en daarna niet meer opgebouwd.
We bekeken, van buiten, de synagoge; het interieur is na de oorlog naar de gerestaureerde synagoge van Winterswijk gegaan. Ook hier heeft bijna niemand van de joodse bevolking de oorlog overleefd.
Het Agnieten klooster is nu deels museum, deels doet het dienst als representatief deel van het Raadhuis. Het was op deze dag niet geopend. We passeerden de piepkleine huisjes tegen de oude stadsmuur: op een oppervlak van zes bij tweeëneenhalve meter woonden daar gezinnen met 7 kinderen. Direct daarna voerde de tocht langs de 'kalkzandsteen huisjes' die begin 1900 gebouwd zijn en inmiddels de status van monumenten hebben gekregen. Het waren goedkope arbeiders-huisjes, bestemd voor het personeel van de tram. Om de saaie, vuilwitte kleur wat op te vrolijken is er tijdens de bouw een versiering aangebracht in rode kalkzandsteen. Kalkzandsteen was toen goedkoop en nieuw en moest aan de man gebracht worden. Even verder stonden we stil bij een huis dat in 1978 'teruggerestaureerd' is in middeleeuwse staat, zonder vergunning. De Rijksdienst was daar niet blij mee. Er zijn geen sporen meer te zien van latere aanpassingen en verbouwingen. Maar het is wel een fraai huis.
De tijd lijkt stil gestaan te hebben op het Feithenhof, genoemd naar Maria Feith, burgemeestersweduwe. Het is gebouwd in 1740 voor alleenstaanden en ouderen. Vijf dominees uit Elburg en omgeving vormen de provisoren. Vroeger woonden er 42 mensen, nu nog 14 (buiten de stad staat het moderne bejaardenhuis 'Nieuw Feithenhof'). De prachtige, rijke gedecoreerde monumentale ingang is in Lodewijk de veertiende stijl en vormt een contrast met het mooie, maar sobere karakter van de rest van het oude Elburg.

Inmiddels waren we bij de Vischpoort gekomen. Dat is de toegang tot de haven, maar in eerste aanleg was het een gesloten verdedigingstoren. De doorgang lag meer naar het westen, de Heilige Geestpoort. Bij de Vischpoort bevindt zich een nog werkende, primitieve touwslagerij van de familie Deetman. Ze verdienen een goede boterham met het maken van touw voor oude schepen. Bij deze poort, maar ook elders, zijn er nog middeleeuwse kazematten, zeg maar ondergrondse bunkers, met ontluchtings-gaten voor de kruitdampen.
We bekeken ook nog de Notariswoning, gebouwd 1830-1850, met materiaal van een afgebroken buiten, dat in Doornspijk stond. In de tuin staat een fraaie theekoepel.
Het Maria Boedel Courage Fonds restaureert oude panden en verhuurt ze daarna, o.a. een woning in het Rondeel. Er zijn veel gegadigden voor deze huisjes.
Overal in Elburg zijn stoepen van kiezelstenen te vinden. De figuren en motieven erin verwijzen vaak naar de functie van de panden waar ze voor liggen.

De Heer Van de Werfhorst bleek een onvermoeibaar verteller en het was dat er na ons nog een groep rond geleid moest worden, anders waren we niet op tijd voor de lunch in het 'Olde Reghthuys' geweest. Het was een voorrecht om met hem door de stad te mogen lopen: Elburg is zijn lust en zijn leven en hij kent er iedere steen.
Elburg ligt nu aan het randmeer Het havenhoofd en de strekdam, met aan het einde een havenlicht, liep vroeger 1700 meter door, zover, dat het verste einde nu in de polder ligt (de doorsnede van de stad zelf is maar 250 bij 350 meter). Langs dit havenhoofd stroomde het water van de Puttenerbeek, nadat deze eerst de stadsgrachten ververst had. De bedoeling was te voorkomen dat de haven verzandde.

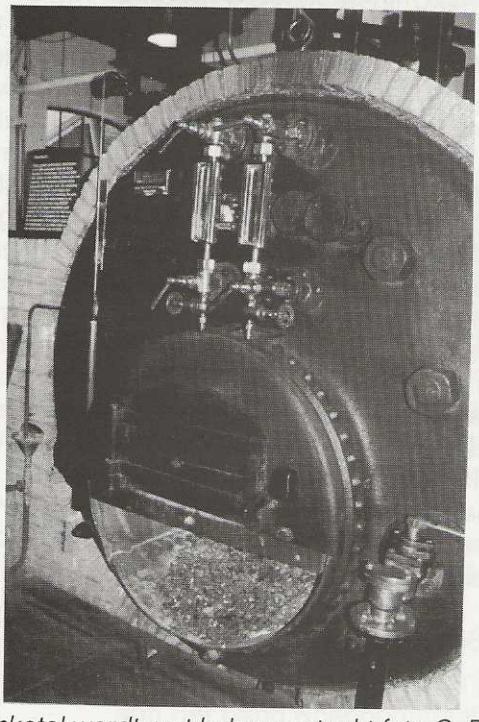
Deze dam was nog duidelijk herkenbaar in het 'nieuwe land', maar ook niet meer dan dat; totdat in 1990 tot restauratie werd overgegaan: nu ligt er een duidelijk dijklichaam met aan het einde een 'havenlicht' in de polder: de Kop van 't Ende.
Als je daar staat en over het randmeer naar het stadje kijkt krijg je een duidelijk beeld hoe Elburg er vroeger van de zeezijde uit moet hebben gezien.
Aan een bezoek aan de 'Kop van 't Ende' zijn we niet toegekomen, maar wel kochten we, eenmaal terug in de bus nog snel even gerookte paling aan het havenfront. De attente buschauffeur had daarvoor plaats vrij gehouden in zijn koeling.

Elburg heeft 330 rijks- en 220 gemeentelijke monumenten, tegen resp. 200 en 120 in Doesburg. Ook heeft het inmiddels elf 'varende monumenten'. Er zijn veel overeenkomsten met Doesburg: de Hanze, handel, de vestingwerken (al zijn die bij ons duidelijk anders van karakter), het missen van de aansluiting bij de moderne tijd (geen station), het teloor gaan van de militaire betekenis, het verdwijnen van de stadsboeren, het grote aantal goed gerestaureerde monumenten. Van Kinsbergen, de admiraal van de slag bij de Doggersbank in 1781, werd geboren in Doesburg, maar woonde een groot deel van zijn leven in Elburg. Ook het feit dat Elburg zich altijd tijdig heeft overgegeven en daardoor voor verwoesting gespaard bleef is een overeenkomst met Doesburg.

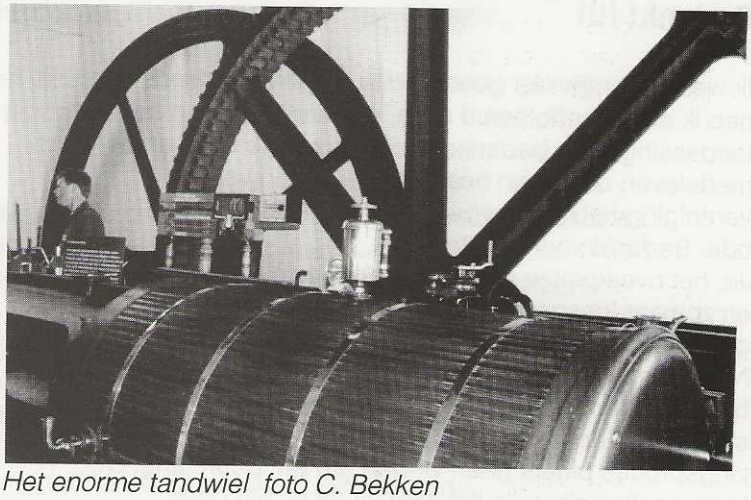
Stoomgemaal Hertog Reijnout

Met de bus begaven we ons daarop naar de omgeving van Nijkerk. Over een smal polderweggetje bereikten we het gemaal. Het is schitterend gelegen in een 'lege' polder. Leeg, omdat tot het bouwen van een gemaal in 1880 de polder Arhemheen alleen bij eb kon lozen op de Zuiderzee. Dat betekende dat bij hoge waterstanden op zee of veel regen binnendijks de polder onderliep: er waren en zijn geen boerderijen in deze polder. Na decennia aarzelen werd er een windmolen gebouwd, in 1880. Daarvan staat de romp er nog. Het stoomtijdperk was echter al ruimschoots aangebroken en in 1883 (!) werd er al een stoomgemaal gebouwd, de Hertog Reijnout, die nu dus ruim 117 jaar is en nog perfect draait. In 1983 werd er naast de Hertog Reijnout een electrisch gemaal gezet, dat nu zorgt voor de wateruitslag. Wij hadden ons uitstapje laten samen vallen met een 'maaldag' van het stoomgemaal. Informatie over maaldagen: telefoon 033 245 77 57. Ook buiten de maaldagen is het gemaal te bezichtigen, maar iedereen die er met ons geweest is zal beamen dat zo'n werkende stoommachine een geweldige indruk maakt. Vrijwilligers met een grote mate van bevlogenheid hielden de vliegwielen in beweging. Buiten kreunden de enorme houten schepraderen. Vandaag werd er op 'halve kracht' gewerkt, maar er werd toch nog 130 kubieke meter water per minuut uitgeslagen. Het maximum is 260. Saillant detail was dat er op het moment, dat wij er waren er eigenlijk helemaal geen water uitgeslagen hoefde te worden, integendeel. Maar omdat het maar een beperkt aantal uren betreft en het aantal maaldagen tot 8 in het jaar beperkt is, is dit geen probleem.
In maart 1999 daarentegen, bij de geweldig hoge waterstanden door plensregens, heeft het oude stoomgemaal dagen achtereen volop gedraaid, omdat het electrische gemaal onvoldoende capaciteit had. De vrijwilligers vertelden het met gepaste trots.

Een grotere tegenstelling tussen de beide excursie doelen was bijna niet mogelijk geweest: de beslotenheid van Elburg en de wijdheid van de polder Arkemheen, de rustige middeleeuwse stad tegenover het stampen van de

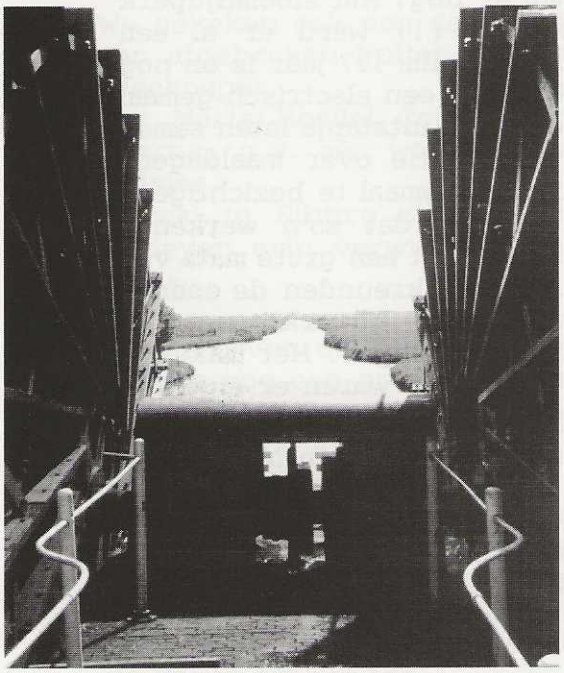
De stoomketel wordt met kolen gestookt foto C. Bekken

Het enorme tandwiel foto C. Bekken

stoommachine, high-tech uit het einde van de negentiende eeuw. Maar op beide locaties: stralend voorjaarsweer. Toen we van het stoomgemaal naar de bus terugliepen stonden er ooievaars langs de slootkant; ook die waren bijna 'verleden tijd' geweest, maar in de uitgestrekte polder Arkemheen hebben ze nog de ruimte.

Carl König

De beide schepraderen doorsnede 7 meter foto König

uitzicht op de polder Arkemheen foto König

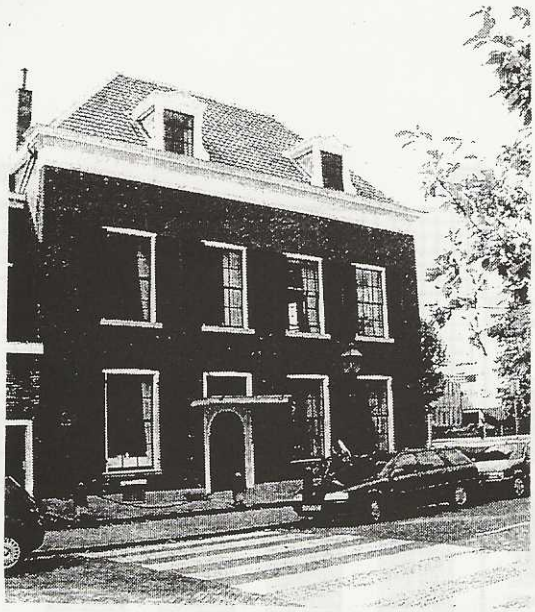
Bedankt !!!!

Ik weet eigenlijk niet goed hoe te beginnen en toch heb ik er behoefte aan u allen, voor zover dat op u van toepassing is, te bedanken voor al uw interesse en het medeleven die ik van heel erg veel leden van de vereniging heb ondervonden tijdens mijn ziekteperiode. Bedankt voor uw steun.
Ja, het overkomt je gewoon. Je kan er niets aan doen en zomaar ineens blijkt dat je kanker hebt. In mijn geval slokdarmkanker, zoals u vermoedelijk zult weten. Nadat de slokdarm was verwijderd, van de maag een buis was gemaakt en deze in de hals op het onderste stukje slokdarm was vastgezet moest het genezingsproces plaats gaan vinden. En dat duurt lang. De kankercellen zijn mijn lichaam uit en er zijn geen uitzaaiingen gevonden of wat dan ook. Hierdoor is het ook niet nodig om bestraald te worden of medicijnen te gebruiken, een heel geruststellend idee. Maar, je wilt wel graag weer net zo functioneren als voorheen en dat gaat gewoonweg niet. Je lichaam laat je nog vaak in de steek. Je hebt dan ook, na zo'n operatie qua conditie behoorlijk ingeleverd. Nog altijd ben ik gauw moe en moet vaker rusten. Spanningen en stress kan ik in het geheel niet goed meer aan.

Maar beste mensen, het gaat steeds beter. Ik voel dat zelf ook wel en heb dit jaar toch ook weer mijn steentje bij kunnen dragen aan de "Open Monumentendag". Gelukkig is Carl König ondertussen al zo ingewerkt dat we veel samen konden doen. Want alleen, zoals ik de eerste jaren heb gedaan, dat kan ik echt niet meer. Bedankt Carl voor alle inzet en steun en niet alleen tijden het organiseren van de Monumentendag.
Ook alle anderen wil ik op deze wijze bedanken voor hun belangstelling, telefoontjes, brieven kaarten en dergelijke. Fijn om te weten dat er veel mensen in je nabijheid zijn die je steunen en je laten weten dat als ze iets kunnen doen ze altijd klaar zullen staan. Zoiets werkt erg stimulerend, zeker als je van veel mensen hoort dat ze in het begin van hun ziekte nog wel bezoek of post ontvingen maar later niet meer. Nou dan mag ik me gelukkig prijzen dat er nog zoveel mensen tot nu toe met me hebben meegeleefd in "Ons" Doesburg. Bedankt allemaal !!!

Jaap Scheltes

Monumentenvereniging 15 april 1945 Doesburg
SNAPPENBURG DE VRIESPRIJS 2000

Het pand aan de koepoortstraat 39, eigendom van Zorgplan, werd winnaar van de Snappenburg de Vriesprijs 2000
foto Doesburgs streekblad

Juryrapport:

In 2000 werd voor de 6e maal de beoordeling van nominaties en selectie daarin toevertrouwd aan de jury, gevormd door J.W. van Petersen, G.J. Bouwhuis en H.A. Hermans.

Voortbouwend aan de groeiende traditie werden ook dit jaar enkele Doesburgse binnenstadspanden in een 'open monumenten daglicht' geplaatst. Ter beoordeling werden aan de jury dit keer 14 adressen voorgedragen waaraan zich opvallende wijzigingen hebben voltrokken. Van deze lijst vielen – om verschillende redenen – 8 definitief af terwijl er 3 aangehouden werden omdat deze op het moment van beoordeling nog niet afgerond waren.

Drie adressen ontvangen de waardering van de jury omdat ze een duidelijke verbetering te zien geven t.o.v. de situatie voor de wijziging. Hier mogen nu vermeld worden de panden Kerkstraat 12, Veerpoortstraat 35 en Nieuwstraat 15.

Dit jaar zijn de onderlinge verschillen van de 3 bovengenoemde adressen te gering om de jury tot een eervolle vermelding te motiveren, zodat de 'tweede" prijs buiten beschouwing blijft.

Gaan de gelukwensen van de jury al uit naar de eigenaren van de vermelde nominaties, grote lof heeft de jury voor het prijswinnende pand van dit jaar: Koepoortstraat 39, eigendom van 'Zorgplan', een organisatie die mensen met gezondheidsproblemen de weg wijst in de gezondheidszorg.
De uitstraling en allure van dit pand hebben aanzienlijk gewonnen door het weer terugbrengen van de oorspronkelijke luiken en stores aan de raamkozijnen van de noord- en oostgevel. Deze gevelelementen werden op zolder teruggevonden en verkeerden in een slechte staat. Ondanks die constatering is toch besloten deze bouwdelen zorgvuldig te restaureren en af te werken in de oude kleuren.
Als zonwering zijn de stores en luiken op deze gevels niet zo functioneel, de vlakke luiken kunnen hooguit een extra bescherming bieden tegen de winterse koude.
Doesburg mag blij zijn dat het binnenkomen in de stad op een dergelijke wijze wordt begeleid.

De Snappenburg de Vriesprijs bestaat uit een bescheiden bronzen plaquette, toegekend aan het pand Koepoortstraat 39 en te verankeren aan de buitengevel. Naast een passende oorkonde ontvangt de eigenaar / gebruiker van het pand een gravure van Oud-Doesburg.

Documentatie Doesburg

Het lijkt nuttig om bij tijd en wijle even te attenderen op de enorme schat aan gevel-documentaties, welke bij de gemeente aanwezig zijn. Het betreft tekeningen op schaal 1:100 van alle Doesburgse binnenstadsstraten.

Als er verbouwingen of wijzigingen van een gevel op stapel staan, verder gaand dan normaal onderhoud, moet dit worden aangevraagd bij de gemeente en ten behoeve van die aanvraag kan er gebruik worden gemaakt van bedoelde tekeningen door eigenaren/ opdrachtgevers, door architecten, aannemers of andere bouwkundigen om in het archief te zoeken naar het betreffende pand tesamen met het gehele omringende straatbeeld.
Dit laatste is ook nodig, om wijzigingen toe te lichten en een reuze karwei als het weer moet worden opgemeten.

De originele (transparant) tekeningen bevinden zich op de bouwkundige afdeling van het stadhuis en luxe afdrukken zijn in te zien op het gemeente-archief in de Nieuwstraat. De tekeningen zijn vervaardigd door 4e jaars studenten van de H.T.S. te Arnhem in de periode 1978 t/m 1995 (17 jaar!) in opdracht van de Monumentenvereniging 15 april 1945. De luxe afdrukken zijn betaald door diezelfde vereniging en kunnen in z'n geheel of partiëeel worden gecopieerd.

Alvorens de aldus verkregen gegevens worden gebruikt op tekening of anderszins, is het verstandig om na te gaan of de tekening inmidddels door latere wijzigingen is achterhaald. Trouwens, de tekeningen zelf zijn onderdeel van studie geweest en dus zeker niet ten volle betrouwbaar; vooral in de kaphoogten hebben de studenten zich indertijd nog wel eens verkeken.

Doesburg, september 2000, H.Hermans